

Consell
d'Estudiants

COMUNICAT OFICIAL | CONSELL D'ESTUDIANTS UIB

Els estudiants de la UIB no volem que es vulnerin els nostres drets gravant-nos als exàmens. Des del CEUIB volem expressar el següent:

La Universitat du mesos assegurant que no es realitzarien tècniques de proctoring. Segons la definició del Cambridge Dictionary, *proctoring* significa “vigilar la gent que realitza un examen per assegurar-se que no copien”.

El dijous passat, la Secretaria General de la Universitat va publicar una instrucció en què es deia que no hi hauria *e-proctoring*, cosa que inclouria el control biomètric (és a dir, la utilització d'un programa que monitoritza els moviments del cos). Això no obstant, sí que s'obre la porta a la visualització remota dels exàmens amb unes condicions molt similars a les del control abans esmentat.

Aquesta pràctica suposa un atac contra els estudiants. Ataca la nostra intimitat, ja que suposa la intromissió en la intimitat personal i del nostre domicili; també ataca el nostre honor, perquè es basa en pressuposar que tots copiarem als exàmens i per això necessitam vigilància extrema. El Consell d'Estudiants va expressar la seva oposició a aquesta mesura a la Comissió Acadèmica i també per correu al Rectorat.

L'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD) es va pronunciar, a través de l'Informe 36/2020, sobre la situació excepcional en què ens trobam. Com diu aquest informe, una situació d'excepcionalitat no es pot considerar *per se* una causa justificativa per vulnerar drets fonamentals, com el dret a la intimitat i a la protecció de dades, en aquest cas dels estudiants de la UIB. Aquest òrgan administratiu especifica que s'han de complir els tres requisits del criteri de proporcionalitat per poder gravar un estudiant durant la realització d'un examen:

1. Conseguir l'objectiu proposat;
2. Que sigui necessària i que no existeixin alternatives més moderades per la consecució del propòsit amb la mateixa eficàcia;
3. Que sigui ponderada i equilibrada, és a dir, que ofereixi més beneficis per a l'interès general que perjudicis sobre altres béns o valors en conflicte.

En cap cas es compleix amb el segon requisit en els exàmens escrits, ja que existeixen alternatives de format d'exàmens en línia sense la necessitat de videovigilar els estudiants, cosa que ja estan fent molts professors. Si l'objectiu és evitar que els estudiants puguin cometre actes il·lícits o moralment qüestionables, com pot ser cometre frau, existeixen formes molt més lògiques i menys lesives per avaluar-nos, com poden ser exàmens reflexius on l'estudiant mostri que ha entès l'assignatura i adquirit les competències, casos pràctics o argumentació del temari, entre d'altres.

A la vegada, l'Informe 186/2017, referit a la possibilitat d'instal·lar videovigilància per a la gravació dels estudiants durant la realització d'exàmens amb l'objectiu de disuadir conductes fraudulentament durant les proves, considera desproporcionada la mesura. Aquestes consideracions quant a proporcionalitat són "plenament aplicables en el moment actual" segons l'Informe 36/2020.

La instal·lació de dispositius de videovigilància ha de respectar en tot moment el principi de proporcionalitat, valorant en tot moment la utilització d'altres mitjans menys intrusius i que no desgastin els drets i les llibertats fonamentals. Amb la supervisió d'exàmens per videoconferència s'estaria vulnerant l'article 18 de la Constitució Espanyola. En el judici de proporcionalitat, què ha de pesar més: el dret fonamental a la intimitat, recollit en l'article 18 de la carta magna, o la normativa de rang acadèmic?

Bona part del professorat i algunes facultats de la UIB entenen això perfectament i estan actuant de manera correcta, negant-se a gravar els seus estudiants. Entenen, com es diu a l'Informe 36/2020, que el fet d'identificar-se a l'Aula Digital amb el nostre usuari i contrasenya, que són personals i intransferibles, és una identificació més que suficient per demostrar qui està fent l'examen. Aquesta lògica sí segueix la línia del principi de proporcionalitat i és per tant la que hauria de seguir tot el professorat i els òrgans de govern universitaris, deixant així de banda pràctiques avaluatives que presumeixen la mala fe dels estudiants i vulneren els nostres drets.

D'altra banda, en relació al consentiment de l'estudiant per ser gravat durant una prova, tal com s'explica a l'Informe 36/2020 de l'AEPD, el Reglament General de Protecció de Dades recull a l'article 42 que "el consentiment no ha de considerar-se lliurement prestat quan l'interessat no gaudeix de veritable o lliure elecció o no pot denegar o retirar el seu consentiment sense sofrir cap perjudici". És més que evident que no som lliures d'elegir quan en cas de no acceptat estam suspenent l'assignatura amb un "no presentat".

El fet d'haver-nos matriculat sota unes condicions (i, per tant, una causa) diferents a les que s'han acabat produint com a conseqüència dels mecanismes d'avaluació

arran de l'emergència sanitària per la COVID-19 en cap cas pot compensar el consentiment de l'estudiant per a ser gravat. L'article 23.2 del Reial Decret 17971/2010, de 30 de desembre, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Estudiant Universitari, senyala: "els estudiants tenen dret a conèixer els plans docents de les matèries o assignatures en les quals preveuen matricular-se, amb antelació suficient i, en tot cas, abans de l'obertura del termini de matrícula en cada curs acadèmic. Els plans docents especificaran els objectius docents, els resultats d'aprenentatge esperats, la metodologia i el sistema i les característiques de l'avaluació".

Atenent aquests preceptes, el consentiment que en moltes addendes es presenten per a la realització dels exàmens està viciat, ja que no es pot pressuposar que un estudiant, amb la necessitat de ser avaluat, estigui donant el seu consentiment lliure per ser gravat o videovigilat, quan la negativa suposaria no aprovar l'assignatura.

És evident que les autoritats universitàries estan actuant de manera incorrecta aquesta vegada. No podem deixar de citar l'informe 36/2020 sobre l'informe de CRUE sobre Procediments d'avaluació i Recomanacions en què la UIB s'empara: "La cita consultada, en la qual se sol·licita la tramitació "amb la major celeritat possible, donat que la realització dels exàmens corresponents a l'avaluació final del curs acadèmic és imminent", es va rebre a l'AEPD el passat 27 d'abril, DESPRÉS dels treballs realitzats per la CRUE al març i l'abril i que han dut a la publicació de *l'Informe sobre Procediments d'Avaluació no Presencial. Estudi de l'Impacte de la seva Implantació en les Universitats Espanyoles i Recomanacions* de 16 d'abril de 2020 i de la *guia sobre la protecció de dades personals en l'àmbit universitari en temps de la COVID-19* del passat 24 d'abril, respecte dels quals no s'ha consultat a aquesta Agència, per la qual cosa no ha pogut contribuir a donar seguretat jurídica a la comunitat educativa amb caràcter previ a la realització de les avaluacions online". És a dir, que la CRUE va fer els informes sense consultar l'AEPD.

A més, la instrucció de la Secretària General, en la *Guia de recomanacions per a l'avaluació en línia*, publicada al web coronavirus.uib.cat el 21 de maig, és un complet despropòsit. Primer, perquè hi ha una errada en la fonamentació jurídica, ja que no aporta fonament jurídic concret sobre la visualització remota dels estudiants; només aporta fonament sobre l'enregistrament d'exàmens orals. No val agafar la fonamentació de l'examen oral per justificar una cosa completament diferent. En cap moment se cita l'Informe 36/2020 del Gabinet Jurídic de l'AEPD, que tracta tots aquests temes, per justificar la mesura, potser perquè aquest informe deixa molt clar que és desproporcionada i no s'hauria d'aplicar. A més, es dona per fet que tothom té webcam i que tothom té un espai individual al seu domicili on realitzar l'examen sense ser interromput. Trobam una falta greu de garanties cap als estudiants.

En definitiva, la Universitat de les Illes Balears i altres universitats de l'Estat han actuat contra l'interès dels estudiants, la seva intimitat i el seu honor. Per no dir que aquesta avaluació videovigilada suposa una pressió psicològica afegida a la gran pressió a la qual estam sotmesos dia a dia, amb la incertesa i amb l'haver d'estudiar sense tenir unes instruccions clares que aportin tranquil·litat i seguretat. Això va en contra de la premisa que va adoptar la Universitat al principi de la pandèmia que totes modificacions i adaptacions es farien de manera que no es perjudiquessin les condicions d'avaluació dels estudiants. Volem agrair als professors que no actuaran així i que, tot i les recomanacions de la Universitat de videovigilar els estudiants, no ho faran i ens respectaran com a persones.

A la Universitat i als professors que pretenen videovigilar-nos, els volem insistir que estan vulnerant lleis i normatives, encara que la Secretaria General digui el contrari, i que procedirem a les accions necessàries per totes les vies que siguin oportunes. Si l'objectiu és que una prova demostrï que es domina el contingut de l'assignatura, és tan senzill com fer-la reflexiva, on s'hagi de pensar i argumentar, i no fer exàmens on s'hagi de reproduir un contingut memoritzat sense reflexió ni esperit crític. Això ve donat per la situació excepcional, però és aplicable a qualsevol examen de qualsevol curs, encara que no estem en una pandèmia.

Per acabar, volem advertir que la irrevocabilitat d'aquesta mesura pot dur a problemes de caire jurídic a la institució. Si es duen a terme exàmens aplicant aquesta mesura, i posteriorment es decreta que no és vàlida, la conseqüència serà la nul·litat de l'examen. Consideram que hauria de ser impensable obrir la porta a aquesta possibilitat, perquè comportaria haver de repetir uns exàmens per recuperar-los més tard. En cas de finalment acreditar-se la il·legalitat de la mesura, seria un perjudici tant per al professorat com per als alumnes.

Per tot allò exposat, sol·licitam que de forma subsidiària:

1. Se suspengui la mesura;
2. Es paralitzi provisionalment la mesura fins a nova revisió jurídica;
3. Es dugui a terme reunió urgent entre aquest òrgan, el Rectorat i la Secretaria General de la UIB.

A Palma, el 26 de maig de 2020

Martí Moreno Julià
President del Consell d'Estudiants UIB